

Tjärblomster

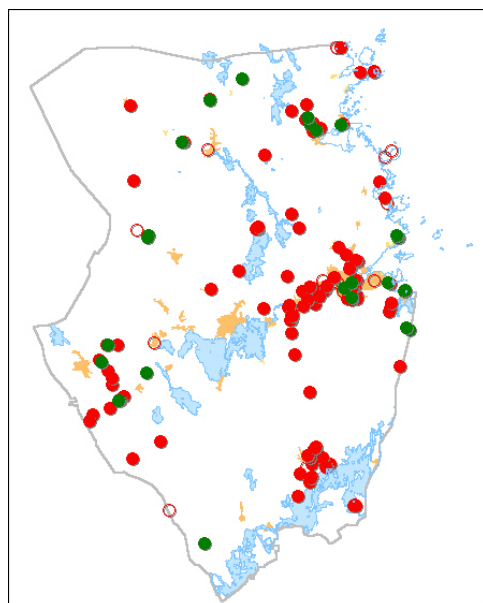
Viscaria vulgaris

Tjärblomster är en ursprunglig men starkt kulturgynnad växt. Den har troligen invandrat i ett tidigare klimatskede under efterglacial tid. Arten minskar genom igenväxning av torrbackar och andra naturliga gräsmarker i odlingslandskapet.

Ekologi/biologi

Tjärblomster är en flerårig art med basala rosetter och kraftig pålrot. Den har i regel god fröproduktion men verkar sakna frövila. Enskilda plantor kan förnygras genom sidoskott (?) Arten är sol- och värmeälskande och klarar inte att växa i skog eller högvuxen markvegetation. Den är känslig för näringsbelastning och försvinner om markerna gödslas. Artens ursprungliga biotoper utgörs av öppna basiska klippåsar, gärna klippängssamhällen vid kusten med en i övrigt rik och ängsartad flora. Det finns flera små isolerade förekomster på berg i skogslandet som kan vara relikter från värmeperioden. Arten har emellertid sin huvudsakliga utbredning i odlingslandskapet. Här är den oberoende av kalk. Den är karaktäristisk både för magra gräsmarker på sandavlagringar (fårsvingeltorräng) och för örtrika torrängsbackar (bl.a. ängshavretorräng) på morän. Arten finns också spridd i vägslänter, skärningar och banvallar i kulturlandskapet. Den undviker nordexponerade slänter. Arten gynnas av slåtter och måttligt bete. Tjärblomstret är ovanligt i skärgården (endast noterad på Gåsholmen) men har i ett fall noterats etablera sig i havsstrandens övre del.

Isolerade lokaler på berg

på berg
 ● i kulturlandskapet (och alla Torsåkersiniv)
 ● gamla
 ○

Torsåker

1. Skällberget, a. toppen, 13G3G 1530350 6715250 Berg, Sydostexponerade berghällar 170 möh, kalspolade hållar, 5 tuvor med tjärblomster 1994, PST, b. blockmark 13G3f, 100tals 1986, BRI
2. Bökesberg, toppen av berget, 13G2H 1538250 6713350 hållmarker med enstaka tallar, öppet, torrt, 1987, MBE
3. Högståsen, SO-hörnet, ca 205 möh 13G3G 1531450 6718150, brant SO-S expon sluttande grönstenshällar, 1994, PST
4. Söderåsen, 13G1G 1533350 6708350 sydbrant med översilande blockiga hållar i öppet rasbrantområde, grönsten 1994, BNO
5. Storberget, 13G2G, hållmarker, minst 50 ex 1987, BRI
6. Kulleberget, 13G3f, hållmarker, minst 100 ex 1998, BRI

Ockelbo

7. Häbberg, sydostsluttningen, 160-165 möh, 14G2J 1549550 6761450, mossbelupen klippavsats omgärdad av stora block och högvuxen granskog, 1997, GHE (Wiger 1965)
8. Mörteboklicken, 14H3B 1555250 6765250, Berghällar 1995, ÅÅG
9. Rönnåsen, stup vid Rönnåsstugan 14G0I 1544650 6754150 Berg, stup, ostvänd lodyta 235 möh på toppen av berg, helt öppet mot öster 1997, PST (Wiger 1965)

Järbo

10. Kungsberget, a. Styggbergets SO talus, 13G7H 1538464 6737138, översta delen av talus, finkornigt rasmaterial, b. ovanför Styggbergets branter 1538394 6737184 öppna hållmarker i gles tallskog, 2001 MBE (även GUA 1902 m.fl.)

Österfärnebo

11. Bärrek, Dunkberget, 12G6j 1548550 6683150, på krönet av smal bergrygg nedom klippbranter, basisk gabbro, 1990, PST

Förekomst

Arten är mycket ojämnt utbredd med svårförklarliga luckor. Den saknas på kalköarna i Gävlebukten (kalkskyende?) samt bl.a. i kulturlandskapen i Österfärnebo, Årsunda och Järbo trots mängder av lämpliga lokaler.

Mindre vanlig (24 % och 135 lokaler)   Minskande

Kommentar till artbeskrivningen